

# Tilsyn i dyrehold

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler



Mattilsynet

## Hvem har ansvaret?

Det er dyreeiers ansvar å se til at dyrene har det godt og at loven følges. Alle som eier eller har ansvaret for dyr kan få besøk av Mattilsynets inspektører eller medlemmer av dyrevernnemnden.

## Hvorfor utfører vi tilsyn?

Formålet er å sjekke at loven følges. Vi kontrollerer både dyrehelse og dyrevelferd.

## Hvem blir kontrollert?

Mattilsynet fører tilsyn med alle typer dyrehold, både produksjonsdyr-, sportsdyr- og kjæledyrhold.

Mattilsynet velger ut hvem vi vil kontrollere og hvor ofte. Noen ganger gjøres utvalget tilfeldig, noen ganger ønsker vi å se nærmere på en spesiell gruppe dyr, noen ganger har vi fått en bekymringsmelding og noen ganger oppsøker vi dyrehold der vi tror det er risiko for at alt ikke er som det skal. Hvis du har fått anmerkninger under tidligere besøk, er det sannsynlig at vi kommer tilbake for å undersøke om feilene er rettet opp.

Mattilsynet har rett til adgang alle steder der det holdes dyr, men dyreeier må godkjenne dette. Hvis Mattilsynet tror dyr lider og eier ikke vil slippe oss inn, kan vi få bistand av politiet.

## Koster det noe?

Førstegangstilsyn koster ikke noe, men hvis vi finner noe feil og må komme tilbake for å sjekke om du har rettet feilen, kan vi ta betalt.

## Slik foregår kontrollen

Som hovedregel kommer vi uanmeldt, noen ganger ringer vi i forkant. Det avhenger av hva vi skal kontrollere og de geografiske forhold. Selve kontrollen kan ta opptil et par timer. Inspektør og dyrevernnemnd skal legitimere at de kommer på vegne av Mattilsynet dersom du ikke kjenner dem fra før. Du skal bistå inspektøren under kontrollen.

Inspektørene forteller hvilke regler som gjelder, men de har begrenset anledning til å gi deg konkrete råd om hvordan du skal løse utfordringer.

## Etter kontrollen

Når kontrollen er avsluttet, skal inspektøren umiddelbart gi deg en muntlig vurdering. De skal også lage en skriftlig rapport som ettersendes. Hvor lang tid det tar, avhenger av hvor omfattende rapporten er og om det f. eks er tatt prøver vi må få laboratoriesvar på.

## Hvis vi finner feil

Reaksjonen avhenger av hvor alvorlig feilen er. Sist i dette skrevet finner du de vanligste reaksjonsformene.

## Ønsker du på klage?

Du har anledning til å klage på vedtaket. Du finner info om klageretten på siste side i rapporten du får tilsendt. Vanlig klagefrist er 3 uker, men i noen tilfeller er fristen kortere

# Mattilsynets reaksjonsformer

## Dette er en forenklet forklaring av Mattilsynets reaksjonsformer

- **Påpeking av plikt**

Mattilsynet forteller dyreholderen hva som står i regelverket og at den som driver med dyr har en plikt til å følge reglene. Dette kan vi gjøre ved en bagatellmessig overtredelse av en klar regel og hvis det er første gang dyreholderen bryter denne regelen. Hvis dyreholderen fortsetter å bryte regelen, vil det bli fulgt opp med et formelt vedtak med pålegg om å etterleve regelverket.

- **Vedtak og varsel om vedtak**

Hvis vi vil kreve at dyreholder endrer noe ved dyreholdet sitt må vi fatte et formelt vedtak. Dette kalles ofte et pålegg. Før vi fatter et vedtak sender vi vanligvis et varsel til dyreholderen om hva vi har tenkt å bestemme. Vi gir deg som dyreholder en frist til å si fra hvis du mener at vi vurderer saken feil, eller hvis du har andre viktige opplysninger. Hvis du retter opp feilen innen fristen, vil vi ofte avslutte saken uten å vedta noe pålegg. Hvis du får et pålegg fra Mattilsynet kan du klage på dette innenfor en ny tidsfrist. Det står mer om hvordan du gjør dette i rapporten du får tilsendt. Du betaler ikke for å klage over et vedtak og du kan få hjelp til å utforme klagen av Mattilsynet. Dersom du søker bistand fra advokat, må du betale for dette selv, med mindre du har rett til saksomkostninger

- **Vedtak uten forhåndsvarsel (hastevedtak)**

Hvis det er viktig for dyrenes velferd, kan vi pålegge dyreholderen å rette feil umiddelbart. Eventuelt kan vi varsle muntlig der og da at vi tenker å komme med et pålegg, og sette fristen for å uttale seg til senere samme dag eller dagen etter. Dette regnes også som formelle vedtak som du kan klage på hvis du er uenig.

I de fleste tilfeller vil dyreholder rette opp feilen etter at vi har påpekt plikt eller gitt pålegg om utbedring. Hvis dyreholderen *ikke* følger opp veiledning eller pålegg, benytter vi det som kalles opptrappende virkemiddelbruk for å sikre at regelverket etterleves. Dette betyr at vi fatter nye vedtak med strengere virkemidler.

- **Tvangsmulkt**  
Dyreholderen må betale en mulkt for hver dag som går uten at feil blir rettet. Dette gjør vi hvis det er nødvendig for å tvinge dyreholderen til å følge reglene.
- **Overtredelsesgebyr**  
Dyreholderen må betale et overtredelsesgebyr hvis han har brutt reglene for dyrevelferd, uaktsomt eller med vilje. Størrelsen på gebyret henger sammen med hvor alvorlig saken er, om dyreholderen har tjent penger på bruddet og om vi har hatt store kostnader med saken.
- **Forbud mot aktiviteter (aktivitetsnekt)**  
Mattilsynet kan bestemme at noen ikke lenger får lov til å eie, passe på, avle eller trene dyr. Forbudet kan gjelde i en viss tid eller for all fremtid. Dette er for å hindre gjentakelse.
- **Avvikling av dyrehold**  
Hvis vi mener at en dyreholder ikke kan ta godt nok vare på dyra sine, kan vi bestemme at hele eller deler av dyreholdet må avvikles. Noen ganger får dyreholderen lov til å avvikle dyreholdet selv innenfor en gitt tidsfrist. I andre tilfeller vurderer vi at dette ikke forsvarlig. I noen tilfeller må vi avlive dyr som lider på stedet.
- **Midlertidig forvaring**  
Mattilsynet kan ta dyr i midlertidig forvaring. Dette gjør vi hvis vi mener det er nødvendig å ta dyrene ut av dyreholdet umiddelbart. Vi plasserer dyrene et sted der de får nødvendig stell, for eksempel i dyrepensjonat, inntil situasjonen kan løses permanent. Dersom dyrene ikke kan leveres tilbake, og dyreeieren ikke samtykker til omplassering til en ny eier, må dyrene avlives. Dette ønsker vi å unngå, og vi forsøker derfor å få samtykke til omplassering når dette er aktuelt.